

F O A I E

pentru

minte, inimă si literatură.

№. 9.

Luni, 3. Martie

1847.

Барварісті ші елеганде ромънеші.

Ал тоате лъкръріе, къръдіа ші фрѣтѣседеа сѣнт днтѣіле дпсѣшірі, черчетате де тот ошѣл; дар лъкрѣл чел маі повіл ал міндіі ші лімбеі оменеші есте лімба, саѣ ворвеле ші кѣвѣнтѣл; кѣ дрептѣл дарѣ тоате пацііле кѣлте аѣ прецѣйт ші аѣ стѣдіат кѣ таре дпгрѣжіре літеріме, ворвеле ші кѣвінтеле граіѣлѣ сѣѣ діс дела днтѣіл пас кѣтре кѣлтѣра са. Кѣчї, лімба есте чеа маі веке ші маі днтѣе філософіе, патѣралѣ ші паціоналѣ, акѣі леці ші регоме с'аѣ фікѣат ші с'аѣ днтѣріт, маі паінте де а віса деспре варварісті вреѣл літерат; лімба есте о преціоасѣ а вере а знеі паціі, де ачеа тоці стрігѣ, декѣм сімт вреѣл атак дп контра ачестеі моѣенірі стрѣвѣне. Ал літератѣрѣ, варварісті аѣ пѣміт не тоате грешалеле а сѣпра къръдіеі лімбеі, днтревѣіреа де ворвеле лѣте днтрѣн дпделес некѣноскѣт, саѣ дп контра фіреі лімбіі. Барварістіі че фак тоате лімбіле прїп провинчіі сѣнт преа сімдіі ші кѣноскѣді дпкѣт сѣ се фереаскѣ зп амаѣор де къръдіа скріпѣреі сале. Елеганда есте алецереа де тоате дпсѣшіріе граціоасе неавѣте де алѣ лімбѣ; де ворвеле ші де фрѣсе фрѣтоасе каре фак кѣ

вѣнтѣл плѣкѣт, повіл, політ. Дѣпѣ ворвеле, елеганда есте днтѣіл элемент дп орї че компѣнере, есте лѣстрѣл ші декоареа кѣвѣнтѣлї ростіт орї скріс: еа есте флоареа ші пѣтереа кѣдетѣлї грїт.

Аічі не ва фі ворѣа пѣмаі де ачеі фрѣдіі варварісті літерарї, карїі прїп тѣлта ші деаса днтревѣіре комѣлѣ паркѣ вор сѣ се парѣ регѣладї, ші кѣ дпчетѣл вор сѣ се ші леціѣеаскѣ ка де вѣпї ші дрепці, де ші дп контра а тот дрептѣл кѣвѣнт ші ценїл лімбеі. Аста е рѣл. Кѣ тоте ачестеа дпсѣ ачешї скрііторї нежѣдекѣчіоші пот днтревѣі кѣт ор воі де асте грешале лімбістіче, каре дпсѣ тотдеавна вор рѣтѣнеа зп монѣмент де о днтревѣіре капрічіоасѣ, зп обїчеіѣ фрѣрѣ кѣвѣнт, о патѣ де нецііоцѣ ші о фапѣ авѣстрѣл. О апалїѣ раціоналѣ деспре асеменеа грешале, кѣ каре се паре кѣ лімба ромѣнеаскѣ есте дпавѣдітѣ, атѣт дїп чїрконѣтапде, кѣт ші дїп негрїжа деспре грацііле еі, ва фі де тѣлт прец ла тоці чеі че дореск а днтревѣі ворвеле фрѣтоасеі лор лімбі, кѣ прїпrietate де дпделес, кѣ патѣрала дпсеппаре де ідеі, кѣ ромѣліеа паціоналелор ростѣрі, граіѣрі, ворвеле ші форме, кѣ ачел ценїѣ че карактерѣ не орї че лімбѣ ші де каре пѣ е ліпсітѣ нічі ромѣнеаска:

тоате лъкръри de неапъратъ импортандъ ла орі чіне ва съ дптревѣаскъ папа са къ меріт ші къпошпндъ.

Къ тоате къ сінгър депіѡл паціонал, дпн оріціне, ш'а креат ші а фіклат тревѡінчіоаселе ворѡе, ші форме але граіѡлѡі съѡ, дпсъ пентрѡ пепѡтърателе фпнде але патѡреї ші але оменіреї, а фост къ пептпндъ съ ле пѡтѡаскъ пе тоате. Де ачі се паще тревѡнда неапъратъ ші неконтенітъ de а дптродѡче нѡтъ ворѡе дп содіетате ші дп скріптѡрі: ачеста есте зп неажѡс ал лімѡеї. Дар ачеастъ дпоре de ворѡе тревѡе съ айѡъ зп къмпѡт, ші о депліѡъ ші сінгърѡ прекъпошпндъ къ: лімѡѡ пѡ аре пѡте саѡ форме пентрѡ кътаре лъкрѡ. Фърѡ ачеста, дпдатъ каде дп сінѡл варварістѡлѡї. Есте преа адеѡрат къ ла фѡптѡра ворѡелор ші формелор лор, мпнтеа а арѡтат о адѡкъ дпцелепчпзне, преа мерітатъ de а се стѡдіа серіос, de пѡ de алт, дпкаї ка зп лъкрѡ че 'л аре тот отѡл, ші пе каре трѡеде педптревѡндѡл дп тот мпнтѡл. Де о сінгърѡ къріосігате аша стѡдіатъ лімѡѡ, ва дпфѡдіша стѡдіосѡлѡї о дѡлче плѡчере ші дпделетпчіре, гѡстѡнд адѡчпѡ зпѡї лъкрѡ кърат ал спірітѡлѡї съѡ. Къ тоате ачеста, тпмпѡл дпделѡнг, дптревѡнда комѡпѡ ші чпркопстѡріле пепѡтърате, че ѡре пѡ префак ші дп патѡрѡ кът ші дп кълтѡрѡ?! Німік дп лѡте пѡ ретѡне ставіл ші непрескпмѡват деапѡрѡреа, пѡлѡ ші ла ворѡѡ гѡрїї! Біне къ ачеастъ скпмѡчпзне дпсъ неконтенітъ се фачѡ de тѡлте орі ші маї спре віне, ші ачеста есте сінгѡра тѡлгѡере че дестрістеазѡ пе тѡхпчіоаса ідеѡ деспре ачѡа префѡкъчпзне зпверсалѡ. Акѡт, ачі стѡ тоатъ даторіа ші тревѡнда

граматічелор: спре імітаре ші портѡ, съ дпфѡдішезе лімѡѡ къ формеле, дпсѡшпріле ші елеганделе еї челе класіче, съ арате, спре феріре, грѡшалеле дптродѡсе дпн стрейністпї саѡ дпн авѡз ла рост ші ла дптревѡіре, ші — чѡѡа че есте ші маї дпкъпѡтѡр — дѡпѡ дплѡтѡрареа грѡшалелор, съ алѡтѡрезе дескрпнд тот кърсѡл дппайтѡрілор, саѡ дппайерілор лімѡеї дпдеплпнпндѡсе, прпн адѡгате ворѡе саѡ форме, дп кърсѡл кътѡрор тпмпѡрї. Ачеастъ матеріе а дпметѡрпт тѡрїреа тѡлтор ѡрѡѡдї, ші аптїчї ші модерпнї, кът Баррон ла Ромапї, Аделѡнг ла Церманї, шчл.

Дптре ромѡпї дпсъ паре къ къ тоѡл дпн контра с'а дптѡмплат ші ва съ се дптѡмпле! Пе тѡлді ам азїт стрпгнд: ідеї, ідеї, пѡ ворѡеле! ка кът ворѡеле п'ар дпфѡдіша ідеї, саѡ ка кът ачест стѡдіѡ ар оврі пе алтеле, орі къ ачеастъ шпїпндъ пѡ ар фї дптѡеа дпѡѡдѡтѡрѡ кът се паще отѡл! Дпкъ п'а дпдрѡсппт вреѡ автор дпсемпнат ал вреѡнеї пації кълте съ грѡеаскъ о асемѡеа авѡрѡзіе. Деспре че алт ор фї доѡндїт еї ідеї маї депліне ші маї тѡлте, дака п'аѡ пѡтѡт орі п'аѡ врѡт съ стѡдіеѡ маї дптѡїѡ ворѡеле ші формеле къѡпѡтѡлѡї че'л дптреѡѡескъ?! Е de тпраре атѡта пепѡс ші неѡпндѡ. Къ пѡрере de рѡѡ спѡїѡ, дптре врео патѡрсѡте de фелѡрї de кърдї ромѡнещї че аре вїѡіотека колеціѡлѡї, дп оїчї зпеле пѡ се гѡсескъ атѡдї варварістпї ка дп граматічеле ромѡнещї! кіар ші de пе ла літере ші ортографіе дпчепнд — чел маї корѡѡрат варваріст ал лімѡеї ромѡнещї. Шї ачеста о фак ші къ фала къ кълтпѡѡ лімѡѡ, ші дпкъ маї есте къріос къ ші къдї ва грѡсчіорї варварістпї с'аѡ дптродѡс кіар

пріо граматиче. Лециле ростълѣ, але формелор ші але стрѣктѣреі, фиксате дела дн-чепътѣл лімбеі, знеле се скітѣвъ, алтеле се стрікъ, алтеле се аместекъ къ стрѣіністі, алтеле се ші дрег днаінітѣод формеле: даторіа ші імпортаңда граматичеі есте а дплътѣра релеле грешале, ші а пропъне елегаоцеле класіче. Ачеаста днсъ чере кът ва стѣдіѣ, чеаа че маі п'а фѣкъто чі-пева. Спре есемплъ: зічере, днсемпеазъ а спъне пріо граіѣ зн къвѣнт спре дн-целес аскѣлтѣторълі. Ворѣвъ (mot, wort), днсемпеазъ зн рост де зна орі маі мѣлте свѣтете ростіте непрекърмат, спре а дн-семпа о ідеа сіңгъръ кът: нор, оѣ, шчл. Къвѣнт, днсемпеазъ о ростіре де кътева ворѣ спре а спъне зн къѣет, о жѣдекатъ, кът: віртѣтеа ферічеѣе не ом. Акът реаоа пропънере ші днтрѣвѣіре пар къ вор съ ісгопеаскъ дн лімѣвъ а се маі зіче „ворѣвъ“ чі днтрѣвѣеск тот „зічере“ дн лок де „ворѣвъ,“ кънд вор съ зікъ чева деспре ворѣеле лімѣві. Ачест вѣжт авъз с'а днтрѣвѣс декънд аѣ вѣжт съ експліче літерал ворѣеле алтор лімѣві, фѣръ съ вазъ къ ромъніеа аре пропріі але саме пентрѣ днхселе. Алдіі пѣтеск „къвѣнт“ не „ворѣвъ“ ші „ворѣвъ“ не „къвѣнт“ — о алтѣ стравагантѣ стрѣмѣтаре де пѣтіре. Къ де ачесте авѣрде аместекѣрі де днсемпѣрі се перде тоатѣ градіа лімбеі ші а ком-пѣнеріі. „Ораторіі маі зік дналте къ-вінте къ ворѣе класіче.“ Де се вор стрѣ-мѣта ворѣеле ачестѣі къвѣнт, зікънд: „О-раторіі маі ворѣеск дналте пропосідіі къ зічері класіче,“ атѣнчі адевѣрѣл де сѣс се ва пѣреа о лімѣвѣдіе днтортокатъ, пѣ о жѣдекатъ серіоасъ — зн варварісм несѣферіт де авъз, тоатѣг радіа съ перде. (Ўніверс.)

Трѣсѣрі вшѣре дн історіа Полоніеі.

(Ўрмаре.)

Непорочіреа Полоніеі фѣ фѣрте дн-фрікошатъ пѣ пѣмаі дн прівінга еі, чі ші дн прівінга тѣтѣрор статѣрілор маі пе-пѣтіноасе орі маі тічі, каре дѣпъ ачеа сѣшшіере пѣ маі пѣтеа фі сігѣре нічі пе-зн тінѣт де есістіңга лор. Днтр'ачеа Австріа ші Пѣрѣсія къвѣтаръ ші пѣвлікаръ прічіні десвінѣтіоре а фаптеі лор; днсъ Пѣрѣсія фѣвѣ мѣлт маі віне, къ пѣ се десві-новѣді нічі декът. — —

Надіа полѣнѣ, саѣ маі дрепт ворѣнд, воіерітеа ші попітеа еі, каре пѣрѣа сѣр-теа ші віторіѣл кътропітеі ші змілітеі на-діі деѣпѣтѣндасе дн къмпліта амедеалъ де кареа фѣсесе ловітѣ дѣпъ ѣптеіа дн-пѣрѣіре ла 1772, днчепѣ а къпѣще ісво-рѣл неферічіріі, каре стетеа дн консті-тѣдіа чеа къ тотѣл реа, дн тікълѣселе ашезѣмінте політече ші чівіле. Дн ка-петеле патріоділор лѣтінаді се къпсе ідеа реформелор, пріо каре віртѣтеа надіоналъ ера съ капете алт свор ші патріа съ се рідіче дн а са зміліре. Дар кът съ ажѣн-гѣ еі ла повіѣлѣ скоп? Пѣтеріле днпѣр-цітіоре аѣ пѣ кезъшѣіа, пѣ ста еле вѣпе токма пентрѣ пѣстрареа векеі констітѣдіі къ тѣте маріле еі скѣдері, кът ера лібера алеѣере де реѣе, ліберѣл вето, ші цесте ачеаста сѣатѣл стѣтѣторіѣз комѣс дн серві де аі стрѣнілор, трѣдѣторі де патріе, каріі де къте орі лі се демѣнда, се лѣвѣеа дн дрѣмѣл челор маі ферічітіоре реформе до-ріте ші де реѣе ші де патріе? Ўпеле дн-черкѣрі вшѣре де а реформа пе ла 1778 фѣсерѣ кълкате де Пѣрѣсія. Апа Полоніа рѣмасе дн зміліта ші старе 16 ані пѣнѣ

)

ла а. 1788. Дн ачелаш Рѣсія порні рѣсвоіѣ дін поѣ асѣпра порѣеі ші асѣпра Свѣдїеі. Полонїа днчепѣ а рѣсѣфла атѣт маі вшор, кѣ кѣт днсаиш Прѣсія се аіасе кѣ Брїтанїа дн контра планѣрілор кѣчерїторе але Рѣсіеі. Міпѣтеле ера фортѣ скѣпне, ші ваі де ачеа паѣїе сѣвордїнатѣ, кареа нѣ се днкорѣдѣ дін рѣспѣтерї спре а се фолосї кѣт се пѣте маі кѣрѣнд ші маі а кѣрат де прїмежѣл вїне венїт. Аша дар патрїодїї полонї се порпїрѣ спре а скѣпа де жѣгѣл стрїп; іар реѣеле Фрїдерїк Вїлхелм дї днѣрѣвѣта! ші ачеаста сѣ нѣ о зїтѣм. Ошїле рѣсецїї, непѣсѣндѣле де нїмїк, дн трѣфїа лор кѣлкасерѣ пѣтѣнтѣл репѣвлїчеі, скѣсерѣ патѣрале ші дажде, ші сїлїа не реѣеле Полонїеі а се ошї дн содїетатеа лор асѣпра тѣрѣлор. Дн ачесте днпрецїрѣрї діета се адѣнѣ ла Варшавїа, ші пѣтрѣка лїверѣтм вето сѣ нѣ о маі пѣтѣ снїпті, нїчї сѣвшїїе, дндатѣ дела днчепѣт се декларѣ не сїне де діетѣ конфедератѣ. Партїда стрїпїлор прїетїпѣ ші вѣндѣтѣ, дн діетѣ фѣ асѣдатѣ кѣлкатѣ кѣ тотѣл де чеа патрїотїкѣ кѣ атѣт маі месне, кѣ ачеа контрапатрїотїкѣ ста тот дін трѣдѣторї сетошї де аѣр, карїї сѣ де торпї кѣ тїгаїа не гѣтлеш, тот нѣ с'ар сѣтѣра, ші іарѣш дін нїще фрїкошї, не карїї о сїмплѣ амерїндаре а нацїоналїлор дї фѣкѣ сѣ амѣдїаскѣ. Деѣї діета респїнсе дела сїне аіанѣа кѣ кареа о днвїїа Рѣсія ші декретѣ адаоѣереа вѣтѣрѣлвї трѣпелор дела 18,000 пѣлѣ ла 60,000 саѣ де с'ар пѣтеа ші пѣлѣ ла 100,000, се днвої ка ші воїерїї ші попїї сѣ плѣтїаскѣ дажде дѣпѣ аверї, іар інфлѣвїнда сѣатѣлвї перманент о тѣїе прїп ашегареа вѣнїї комїсїї де рѣсвоїѣ атѣрпѣторе пѣмаї дела діетѣ. Ре-

ѣеле Прѣсіеі лѣдѣѣ іарѣш тѣте ачесте днтрѣпрїндерї але Полонїлор ші фѣгѣдѣї (promise) кѣ тѣтѣ соленїтатеа, кѣ ва ре-спекта ші ва апѣра тоате реформеле че вор днтрѣпрїнде еї дн лѣвнтрѣл патрїе лор, іар Рѣсіеі стете контрѣ, кѣнд ачеаста декларѣ, кѣ полонїї кѣ ферїчїтоареле реформѣ днчепѣте ла кѣмпїнѣл лор ар кѣлка (!) трактателе. Дїета днѣрѣвѣтатѣ кѣтм вѣзѣрѣтм, фѣкѣ о декларациа інїтѣсѣ асѣпра Рѣсіеі протестѣнд серїос дн контра ші а челеї маї мїчї аместекѣрї ла дрепѣл лѣцївїтїв ал Полонїеі ші претїнѣзѣнд кѣ тѣрїе депѣртареа тѣтѣрор трѣпелор рѣсецїї дін пѣтѣнтѣл Полонїеі, іар де нѣ, діета ста гата а револта дн контрѣле не тодї лѣкѣвїторїї (скѣлареа глѣтелор) 1788 14. Дек. Трѣфаша Катарїнѣ вѣзѣ кѣ нѣ е глѣтѣ ші спѣрїатѣ де о протестацие атѣт де асѣрѣ дншї ретрасе трѣпеле, іар лѣтеа дѣде лѣвѣде стототѣсе вравїлор полонї, прекѣтм о ші мерїта кѣ тот дрепѣл; кѣчї дн адеѣр маї тѣлте алте паѣїї дн лок де ашї манїфеста ла асеменеа пѣпѣствїре карактерѣл врав дн о формѣ аша днсѣфлѣторе де респект, ар фї алергат кѣ депѣтацїї вшїлїте, с'ар фї тѣрѣт ші ар фї лїне нїчѣореле челор тарї, ар фї черкат а корѣпне — лѣкрѣ нѣ преа греѣ — не мїнїстрїї ші не дїпломатїї кѣ сѣте де аѣр, кѣ фетеї ш. а. ш. а.

Полонїлор ле рѣста акѣтм вн лѣкрѣ маї тарѣ: преа дорїта реформѣ а констїтѣцїеі. Ачї днсѣ патрїодїї нѣ аѣеа а се лѣвота пѣтаї кѣ опосїцїа плѣтїтѣ де аѣрѣл стрїпїлвї ші кѣ чеаа а іепѣрїлор, чї тот одатѣ ші кѣ егѣїстѣл, кѣ пѣтїтѣсѣа непѣдѣраре ші кѣ ѳрѣа пѣшїїндѣ а тѣтѣрор а пѣрѣтѣорїлор де дрепѣтѣрїле історїче

рѣдѣніи. — Дѣсъ ваі скітѣтъоаре есте фавѳреа кѳрділор ші пріетініа челор тарі. Unde дрептѣл ші дрептатеа нѣ сълт респектате, аколо нѣ е нічі кредіонѣ нічі статорнічіе. Прѣсія нѣ дінеа кѣ Полоніа дін врео респектаре де дрептѣрїле еї, чї нѣмаї дін рївалїтате ші пісмѣ асъпра Рѣсіеї, кареа се дѣтїндеа престе тот преа таре ші іарѣш дін інтерес де кѣдїг, хрѣпїнд ачеа нѣдежде, кѣ апѣрѣнд еа не полонї, спре тѣлѣдѣмітѣ ва кѣдїга дела еї Данѣгѣл ші Торнѣл, каре четѣдї дї скотѣа окїї. Дечї кѣнд Прѣсія възѣ, кѣ полонїї нѣ воїеск ашї дѣстрѣїна ачеле локѣрї тарї ші кѣдїгѳсе, ші кѣ Рѣсіа дѣпѣ дѣкеїереа де паче кѣ свезії ші кѣ тѣрчїї амерїонѣ Полонїеї, іар Австріа фѳрте дѣгрїжатѣ де револѣдїа франѣозїлор ар авеа треавѣ аїреа, дѣшї мѣѣ маска са чеа прѣсіанѣ ші пѣшї ла аїанѣдѣ кѣ Рѣсіа. —

Шї іатѣ кѣ фѣрѣ весте о сѣтѣ мїї тѣскалї се вѣрсарѣ песте неферїчіта Полонїе; Катарїна ла 18. Маїѣ 1792 дї дѣкларѣ рѣсвоїѣ! Дїн каре прїчінѣ? „Спре а апѣра лївертатеа репѣвлїчеї полѳне дѣ контра дрептѣлѣї ерезїтарїѣ дѣтрѳдѣс прїо пѳа констїтуѣїе!“ Аша сѣла манїфѣстѣ тѣскалїлор. Азїї лївертате! Акѣм полонїї нѣ перѣѣрѣ мїнѣте. Пѣрѣсїдї де тодї вечїнії шї де тодї прїетїнії, кѣ кредїонга дѣ Dzeѣ шї дѣ дрептѣл лор, діета кіетѣ ла арте не тѳгѣ падіа. Дѣтрѣчѣеа партида трѣдѣторїлор де патріе фѣкѣсе конфѣдераѣїе ла Тарговїд, де unde дѣтїндеа ажѣторїѣ Рѣсіеї спре а інтра маї вшор дѣ Полонїа. Полонїї комѣндадї маї вѣртос де мареле ероѣ Tadeѣ Косчївско се мѣатарѣ ка леїї дѣ вара дїа 1792; дѣсѣ че пот зечїле де мїї асъпра сѣтелор де

мїї! Реѣделе, кѣм ера дїн фїре фрікос, дѣ фрікошат маї таре прїо о скрісѳре амеѣ рїонѣтѳре а Катарїнеї ла 21. Івліе пѣрѣсѣ не патріодї шї треѣѣ ла конфѣдераѣїа де Тарговїд а трѣдѣторїлор де патріе. Аша дѣр о факѣїе дѣвїнсе асъпра воїндеї нѣ влїче. Патріодїї депѣсерѣ армеле, саѣ фѣдїрѣ дѣ дерї стрѣїне; капїї конфѣдераѣїеї апѣкарѣ команда арматеї шї гѣвернѣл, кѣтезѣнд а траѣе ла трївѣнал осѣндїторїѣ не тодї патріодїї. Дѣсѣ песте пѣдїн врѣтѣ рѣсѣвпареа шї асъпра лор. Дѳѣ конфѣдераѣїї, ачеаста дїн Полонїа шї чеа дїн Лїтванїа зпїндѣсе дескїсерѣ о діетѣ ла Гродно дѣ 29. Окт. Че азїї аїчі ачеѣ діетѣ пеледїзїтѣ! Рѣсіа шї Прѣсіа дї дѣкларѣ, кѣ еле аѣ воїонѣ шї плѣчере а сѣшїїа Полонїа шї а дѳа оарѣ. Акѣм дѣшїї трѣдѣторїї тѣрѣтѣрїрѣ възѣнд ловїтѣра де тѳрте. Орї че прегѣтїрї де апѣраре сѣѣ фѣкѣт, аѣ фост тѳте дешерте, пентрѣ кѣ Прѣсіа дѣкѣ апѣкасе а дѣвѣнда не Полонїа кѣ трѣпе, фѣрѣ нічі зп манїфѣст де рѣсвоїѣ, сїнгѣр кѣ ачел кѣвѣнт, кѣ аша плаче пѣтерїлор інтересате ла каѣса ачеаста. Де шї діета дела Гродно авеа тѣдѣларї алевшї дѣ мїжловѣл ваїонетелор стрѣїне, вѣелте сѣпѣсе але тѣскалїлор: тотѣш кѣпрїнѣсѣ де фїорїле знеї тотале тордї політїче, протестѣ дѣдѣлѣнѣг, адїкѣ пѣлѣ ла 17. Івоїе шї ла 24. Ноетѣв. 1793 асъпра орї кѣреї алте дѣпѣрѣдїрї. Сїла тѣсѣкѣлеасѣкѣ, дѣр маї тѣлѣт фѣдѣрїа прѣсіанѣ тѣрѣвѣра орї че сїмѣ оменеск. Дѣр сїлѣиторїї дѣшї вѣтѣа жок де тоате непѣтїчѳселе протестѣдїї. Кѣдїва дїн чеї маї вшї депѣтадї протестѣторї фѣсерѣ арѣпѣвадї ла прїнсорї, алтора лї се амерїонга кѣ конфїскареа аверїлор, дѣ зрѣтѣ сала адѣ-

първи въ дупрецизиратъ къ тръпе, щі денъ-таділор лі се поръчи прии ѳмені армаді а свъскріе орі че хъртіе лі с'ар пропъне. Аша дар свъскрісеръ тоді дупре свспіоврі маі ѳтеі трактатъл къ Рвсія, апоі чел къ Првсія. Прии ачела Рвсія маі трасе ла сіне патрѣ мѣ чіочі свте мѣлврі пѣтр. къ треі мѣліоне лѣквѣторі, іар Првсія о мѣе мѣлврі пѣтр. къ 1,200,000 лѣквѣторі. Аша статъл Полоніеі каре ла чеа дѣн тѣе дупрѣдѣре дѣн 13 мѣ мѣлврі пѣтр. пердѣсе песте патрѣ мѣ мѣл. пѣтр., дѣ а дѣа пердѣ атѣт де мѣлѣт, дѣкѣт рѣтасе пѣтаі къ 3861 мѣл. пѣтр. ші 3 $\frac{1}{4}$ мѣл. лѣквѣторі. Поло-нія вѣмлітѣ аша апар се маі дѣдаторѣ ла вѣ трактат де вѣре ші апѣраре къ Рвсія, прѣмѣ алтѣ констѣтѣдѣе дѣн тѣна дѣштѣ-пей, лѣпѣдѣндѣсе де тот дрептѣл де а о маі скѣмѣа. Дѣъзечі мѣі осташі полоні ѳвсерѣ дупрѣдѣді прии реѣменте тѣска-ле, іар репѣвлѣчеі пѣтаі 16,000 армаді і се ертѣ а дѣнеа. Тоді чеімалді лѣарѣ по-рѣнкѣ де десартаре. Пѣвлѣкадіа дупрѣ-дѣрѣі а дѣа о ѳѣкѣрѣ Рвсія къ Првсія пѣ-таі ла 16. Апр. 1793. Кѣт с'аѣ дѣчер-кат а десѣновѣді ачеле дѣъ пѣтері а дѣа дупрѣдѣре? Еле зѣсерѣ, къ спѣрѣтѣл іако-вѣністѣлѣі револѣціонѣрѣ дѣн Франга ар ѳі стрѣвѣтѣт ші дѣн Полоніа, вѣпѣ ѳрѣ кѣт се ворѣще асѣзѣі де ідеіле комѣні-стѣче; дечі спре а кѣрта крѣпченеле ре-сѣлтате але ачелѣі спѣрѣт перѣкѣлос се де-кларѣ къ с'ар чере неапѣрат а рѣтеза ші маі тѣлѣт дѣн Полоніа, а о скѣрѣі ла ра-пѣл статѣрѣлор сѣвѣрдѣнате ші аші сігѣра лініщѣа дѣн вѣчѣпѣтѣді. — Дакѣ полоніі дѣші реформа констѣтѣдіа не ла 179 $\frac{0}{3}$ прии врео револѣдіе; дакѣ еі дѣші ѳтора мо-нархѣл кѣт аѣ ѳторѣт англіі не Карол I.

ла 30. Јан. 1649, кѣт ѳрангозіі не Лѣдовік XIV. ла 21. Јан. 1793, ші пѣнте де Ката-рѣна II. тѣскаліі не вѣрѣватѣл ачестеіа Пе-трѣ III. дѣн 14. Јан. 1762 (маі тѣрзіѣ ші не Павел 1801 Март. 24.) ші свезіі не ре-целе Гѣстав III. дѣн нѣптеа дѣн 16. Март. 1792: атѣпчі маі ера чеѣа вѣртѣ де прѣчѣпѣ де а се скѣла асѣпрѣле къ сіле рѣле; ші атѣпчі дѣкѣ се кѣвѣнѣа сѣ рѣдѣче неатра пѣ-таі ачѣіа, каріі с'ар ѳі сімдѣт неѣновѣді.

ѳапта дупрѣдѣторѣлор дѣде лѣмѣі вѣ есеплѣ ѳіѣрос ші дескѣсе кѣле маргѣ ла алте асепенеа кѣлѣкрѣі де дрептѣрѣле по-пѣрѣлор, каре маі тѣрзіѣ ажѣпсерѣ маі не тоді. Дела ачѣа ѳаптѣ дѣколо с'аѣ лѣват де прѣчѣпѣ: 1) къ статѣрѣле маі мѣчѣ ші маі слаѣе сѣ пѣ аѣвѣ воіе аші да сѣѣ аші реформа констѣтѣдіа ші ашезѣмѣнтеле дѣ сіпѣл сѣѣ дѣпѣ кѣт вор аѳла къ е маі вѣне; чі 2) къ дѣдатѣ че еле ар кѣтеза а дупре-прѣнде врео реформѣт неплѣкѣтѣ вѣчѣнілор челор тарі, ачѣщѣіа сѣ аѣвѣ дрептѣл (стрѣ-гѣторѣѣ ла черѣѣ) а о деспоіе де провѣндіі ші а о пѣдепсі дѣпѣт пѣлак; де вѣнде іарѣш ар вѣрта 3) къ пѣвтрѣ статѣрѣле маі не-пѣтѣнчоасе пѣ е лібертате пѣчѣ не атѣрпа-ре не пѣтѣлѣт, ва пѣчѣ пѣвтрѣ челе тарі; кѣчѣ дѣпѣт прѣчѣпѣл де сѣс токѣта ші вѣ стат тарѣ дѣндѣшѣі о констѣтѣдіе неплѣкѣтѣ вѣчѣнілор, ачѣщѣіа ар аѣѣа дрептѣл а се вѣі дупре сіне, а се репѣзі асѣпра реформато-рѣлѣі, ал кѣлка ші ал дѣкѣла сіпѣр дѣн прѣчѣпѣт, къ ел дупрѣдѣче о констѣтѣдіе лор неплѣкѣтѣт, апоі ѳіе ачѣеа орѣ де че ѳіре, репѣвлѣканѣт, деспотѣкѣт орѣ монархѣ-кѣт, тот атѣта. Дѣн адеѣѣр пѣтерѣле дуп-рѣдѣторѣе пѣ сокотѣрѣт, къ се ва аѳла чѣне-ѣа каре лѣвѣнд есеплѣт дела еле, ва вѣрта тот асепенеа. Дечі песте пѣдѣн ѳрангозіі

дші лзаръ дрептъл а рѣстърпа тронъри ші
але дшпърдї кѣи воіа, а сѣшшіа ші а дш-
трѣпа церї дѣпъ кѣм ле плъчев. —

(Ва зрма.)

Барбаріа зпѣи пашъ ші а зпѣи епископ.

Дш Satellit Nr. 20 чітїм о кореспон-
дїндъ дїн България, а кѣреї адевр е кезъ-
шїт де тодї вѣнїї ѳменї карїї стаѣ дш ко-
мѣнкадїе кѣ Vidinѣл. — Хаїреддїн паша
гѣвернаторѣл, ажѣтат де прїетїнѣл сѣѣ епї-
скопѣл греческ венїт ла Vidin дела їнсѣла
Хїос (кѣмпърѣндѣшї постѣл кѣ ванї греї
атѣт дела Пѳртъ, кѣт шї дела патриархїе
ка шї Сїмон магѣл), пѣтръ дш анїї ачещїа
тїрѣнїї марї, дїн каре ачї се дшсеапѣт пѣ-
маї зпеле. Дш тѳмна дїн 1845 паша спре
а пѣтеа стѳрче ванї dede о порѣнкъ аспрѣ
ка тодї пегѣдеторїї сѣдїдї стрѣнїї дш Vi-
din, Шїштов, Лом Палапка шї пе аїреа,
а кѣрор авере дї скотеа окїї, саѣ сѣ плъ-
тїаскѣ хараѣїл (даждеа пе кап), саѣ сѣ
пѣрѣсїаскѣ България дшдатъ атѣнчї. Кѣ
тѣсѣра ачеаста дштре алдї тѣлдї ѳсерѣ
маї греѣ ловїдї ѳрадїї С. дїн Тїмїшоара.
Ачещїа пѣ воїрѣ а се лѣпѣда де протекдїа
азѣтриакѣ, дар лї се секвестрарѣ тѳте тѣр-
ѳїле, їар татѣл лор ѳѣ депѣртат дш кап де
пѳпте; тот атѣнчї епископѣл амерїондѣ апа-
тїмѣ (аѳѣрїсанїе) тѣтѣрор крещїнїлор карїї
ар маї кѣтеза а пегѣдеторї кѣ ѳрадїї С.,
їар нїѣде самсарї еврей ѳсерѣ вѣтѣдї ла
спете, пентрѣкѣ ле кѣмпѣра марѳѣ. Тот
одатъ се ѳѣкѣ репорт кѣтрѣ Пѳртъ, кѣ а-
чеї сѣдїдї (карїї де 15 анї сѣаѣ пѣртат ѳѣрѣ
чев маї мїкѣ патѣ) ар ѳї тѣрѣврѣторї де
паче шї стрїкѣторї аї крещїондї крещїне.
Консѣлатѣл в. в. дїн Галад шї їнтерѣнѣча-
тѣра апѣрѣ кѣ кѣлѣврѣ пе вїедїї апѣсадї,
дшкѣт Пѳрта порѣнчї лѣї Хаїреддїн сѣ деа
паче сѣдїлор, їар ел сѣ рѣспѣндѣ де ѳа-
пта са. Че ѳѣкѣ тїранѣл? Дш 9. Авг. 1846
кїемѣ ла сїне пе тодї ѳрѣнташїї тѣрчї, крещїнї

шї еврей дїн Vidin шї ле порѣнчї сѣ
сѣвскрїе о хѣртїе, а кѣреї кѣпрїнс пѣ лї се
спѣсе. Тѣрчїї шї еврейї сїлїдї сѣвскрїсерѣ,
дар крещїнїї пѣ воїрѣ пѣпѣ пѣ лї се ва
дшпѣртѣшї ачел дшскрїс. Ачеастѣ тѣѣе-
стрїе аѣ ешїт дїн капѣл епископѣлї грек;
крещїнїї шїа вїне. Аша еї се дшвоїрѣ шї
ѳѣкѣврѣ кѣтрѣ Пѳртъ о плѣнсѳре сѣвскрїсѣ
де 38 їншї, дш кареа череа депѣртареа епї-
скопѣлї; ачеста дшсѣ тїросї перїколѣл.
Дечї дш 12. Авг. а. тр. амѣдї пе вїедїї
българї ка сѣ теаргѣ ла вїсерїкѣ, внде ел
ар вої але аскѣлта плѣнсѳрїле. Се шї а-
дѣнарѣ врео 200 крещїнїї; дар дш ачел чевс
сѣѳлетескѣл архїпѣсторїс алергѣ ла паша,
кѣрѣїа дї мїондї, саѣ маї дрепт ворѣїнд,
кѣ ел се сѣѣтѣї шї скорнї кѣ крещїнїї сѣ ар ѳї
адѣнат ла вїсерїкѣ спре а ѳаче ревелїе.
Паша порѣнчї дшдатъ ка крещїнїї сѣ вїе
дш сераїл лѣї. Авїа се дшкїсерѣ порѣїле
дш зрма лор, кѣнд аргадїї шї солдадїї се
арѣнкарѣ аспрѣле, дї вѣтѣрѣ кѣ пѣшї, кѣ
латѣл савїеї, кѣ веде, апої дї арѣнкарѣ пе
пѳртъ опрїнд пѣмаї пе 20 їншї, дїн кѣдї
сѣвскрїсерѣ плѣнсѳреа, пе карїї дї пѣсерѣ
ла прїнсѳрї реле, внде зѣкѣврѣ песте о лѣ-
пѣ, сїлїдї ла тѣнчї греле дш нїѣде помѳ-
лѣрї де внде авеа а скоате летне де кайче
спарте. Дштрѣачеа їар се ѳѣкѣ ла пѳртъ
репорт, кѣ дш Vidin сѣ ар прегѣтї о реве-
лїе, кѣ крещїнїї сѣ ар ѳї адѣнат ла вїсерїкѣ
спре а ревела (дшсѣ ѳѣрѣ нїчї о артѣ!)
— Епископѣл спре а се деспѣгѣвї грѳс пентрѣ
кѣт аѣ дат пе чїнѣл сѣѣ маї арѣнкѣ
такѣсѣ аспра тѣтѣрор сѣпѣшїлор сѣї кѣте
5 лѣї де ѳамїліе, їар поїлор дела сате ле
порѣнчї сѣ пѣ кѣтезе а дшгропа пе чеї карїї
пѣ ар плѣтї, дїн каре прїчїнѣ ла тѣлте
ѳамїлії се дшпѣдїрѣ трѣнѣрїле педшгропа-
те. Маї пе зрма Dymnezeѣ вої, ка българїї
сѣ скапе де ачеї дої тїранї. Пѳрта прїн консѣ-
лате аѳлѣ де тѳте вѣлѣстѣшѣдїїле лор шї
дш Окт. а. тр. дї скѳсе пе амѣндої дїн
постѣрїле лор, трїмїѣнѣнд їарѣ пе вѣтѣрѣ-
нѣл Хѣсеїн паша дш локѣл лѣї Хаїреддїн.